

При проведенні огляду на підставі ухвали суду слідчий примусово відкривав приміщення з використанням спеціальної техніки.

Виклик поліції є добровільною згодою на проведення огляду місця події в житлі чи іншому володінні особи (постанова Верховного Суду від 10.09.2019 у справі № 630/515/17).

Відповідно до ст. ст. 234-237 КПК України огляд за ухвалою слідчого судді здійснюється згідно з правилами, передбаченими для обшуку житла чи іншого володіння особи, є примусовою слідчою розшуковою дією та передбачає, що слідчий, прокурор під час проведення огляду відкривати закриті приміщення, сховища, речі, якщо особа відмовляється їх відкрити або обшук здійснюється за відсутності власників житла чи іншого володіння або інших осіб.

При проведенні огляду місця події на території режимних об'єктів (виправних колоній) слідчий в якості понятих залучив співробітників колонії.

Огляд місця події на території виправних колоній, яка є режимним об'єктом з обмеженим доступом, не потребує обов'язкової участі понятих. Для проведення огляду місця події у такому випадку можуть бути залучені співробітники колонії. Посвідчення ними своїми підписами протоколу огляду місця події не свідчить про необ'єктивність результатів проведення зазначеної слідчої дії та не ставить під сумнів допустимість як доказу вказаного протоколу (п. 3.3.2. Огляду судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика), рішення внесені до ЄДРСР, за березень 2021 року) або згідно ч. 7 ст. 223 КПК України застосувати безперервний відеозапис ходу проведення слідчої (розшукової) дії.

Під час проведення огляду слідчий провів обшук особи.

Обшук особи не є окремою слідчою (розшуковою) дією, а поглинається такою дією, як затримання чи обшук житла, а тому при проведенні обшуку, за рішенням слідчого чи прокурора, може бути проведено обшук осіб, які перебувають в житлі чи іншому володінні, якщо є достатні підстави вважати, що вони переховують при собі предмети або документи, які мають значення для кримінального провадження (ч. 3, ст. 208, ч. 7 ст. 223, ст. 236 КПК України).

Однак при проведенні огляду, за відсутності відповідного протоколу затримання особи, складеного відповідно до вимог ст. 208 КПК України, проведення обшуку особи відбувається всупереч вимогам закону (постанова Верховного Суду від 13.02.2020 у справі № 755/6685/17).

Слідчий провів огляд житла з метою перевірки повідомлення про смерть особи.

Огляд житла, проведений без ухвали слідчого судді з метою перевірки повідомлення про смерть власника житла за письмовою згодою його близьких родичів є невідкладною слідчою (розшуковою) дією, а протокол такого огляду – допустимим доказом (п. 2.5 Огляду Судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду, рішення внесені до ЄРДР, за період 01.01.2020-30.12.2021).

При проведенні огляду слідчий долучив до протоколу, в якості додатку, електронний файл із відеозаписом обставин події, скопійований на диск.

Електронний файл із відеозаписом обставин події, зафіксований на оптичному диску, є оригіналом (відображенням) електронного документа, а тому такий диск є самостійним джерелом доказів, похідним від інформації, що зберігається на комп'ютері в електронному вигляді Детальніше з текстом постанови ККС від 10.09.2020 у справі № 751/6069/19 (провадження № 51-1704км20) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/91722819> п. 2.5)

При проведенні огляду слідчий долучив до протоколу, в якості додатку, електронний файл із відеозаписом обставин події, скопійований на диск.

Електронний файл із відеозаписом обставин події, зафіксований на оптичному диску, є оригіналом (відображенням) електронного документа, а тому такий диск є самостійним джерелом доказів, похідним від інформації, що зберігається на комп'ютері в електронному вигляді Детальніше з текстом постанови ККС від 10.09.2020 у справі № 751/6069/19 (провадження № 51-1704км20) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/91722819> п. 2.5)

Протокол огляду місця події не містить підпису слідчого, який проводив дану процесуальну дію, що унеможлиблює ідентифікацію особи, яка складала даний протокол. До даного протоколу також додана фототаблиця, яка підписана невідомою особою, без зазначення прізвища особи, крім того, в даній фототаблиці, зазначено, лише те, що вона є «фототаблицею до протоколу огляду місця події від 28.05.2017 року за фактом», будь-які інші пояснення у фототаблиці відсутні.

Суд першої інстанції дійшов до висновку про те, що протокол огляду місця події та фототаблиці до вказаного протоколу є недопустимими доказами у вказаному кримінальному провадженні.

Крім того, суд визнав недопустимим і похідний від цих доказів висновок судово-хімічної експертизи, оскільки висновок експерта не може ґрунтуватись на доказах, які визнані судом недопустимими (ст. 101 ч. 5 КПК України). При цьому суд врахував доктрину «отруєного дерева» (або «ефект доміно»), яка знайшла своє відображення у рішеннях Європейського суду з прав людини, зокрема у справах «Гефген проти Німеччини» від 30 червня 2008 року та «Яременко проти України» від 30 квітня 2015 року, згідно з якими визнання одного доказу недопустимим має наслідком невизнання доказами всіх фактичних даних, одержаних на його підставі, тобто матеріали, отримані в результаті використання недопустимого доказу, самі є недопустимими як доказ.

Протокол огляду місця події не містить підпису слідчого, який проводив дану процесуальну дію, що унеможлиблює ідентифікацію особи, яка складала даний протокол. До даного протоколу також додана фототаблиця, яка підписана невідомою особою, без зазначення прізвища особи, крім того, в даній фототаблиці, зазначено, лише те, що вона є «фототаблицею до протоколу огляду місця події від 28.05.2017 року за фактом», будь-які інші пояснення у фототаблиці відсутні.

Суд першої інстанції дійшов до висновку про те, що протокол огляду місця події та фототаблиці до вказаного протоколу є недопустимими доказами у вказаному кримінальному провадженні.

Крім того, суд визнав недопустимим і похідний від цих доказів висновок судово-хімічної експертизи, оскільки висновок експерта не може ґрунтуватись на доказах, які визнані судом недопустимими (ст. 101 ч. 5 КПК України). При цьому суд врахував доктрину «отруєного дерева» (або «ефект доміно»), яка знайшла своє відображення у рішеннях Європейського суду з прав людини, зокрема у справах «Гефген проти Німеччини» від 30 червня 2008 року та «Яременко проти України» від 30 квітня 2015 року, згідно з якими визнання одного доказу недопустимим має наслідком невизнання доказами всіх фактичних даних, одержаних на його підставі, тобто матеріали, отримані в результаті використання недопустимого доказу, самі є недопустимими як доказ.

Працівники поліції зупинили особу та в ході поверхневого огляду виявлено і вилучено невідому речовину, яка, згідно висновку експерта, виявилась наркотичною речовиною «метамфетамін». Працівники поліції оформили таку процесуальну дію протоколом огляду місця події. При цьому під час проведення слідчої дії, на особу в зв'язку з її затриманням було одягнуто кайданки. Незважаючи на те, що фактично особа була затриманою, останній не роз'яснили її права, зокрема, права на захист та не залучили до участі в слідчій дії захисника. Окрім того, слідчим під час досудового розслідування було сфальсифіковано протокол огляду місця події. Оскільки після складання та підписання протоколу огляду місця події учасниками слідчої дії, у протокол вносилися зміни та доповнення.

Складання протоколу є обов'язковим під час затримання особи. Водночас уповноважена особа, яка здійснила таке затримання, зобов'язана роз'яснити затриманому всі процесуальні права, зокрема право на правову допомогу. Затримання без протоколу, нероз'яснення прав особі, незабезпечення їй захисника під час проведення за її участю слідчих процесуальних дій є порушенням фундаментального права особи на захист та тягне за собою визнання недопустимими доказів, зібраних у ході проведення таких дій (постанова суддів Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 21.01.2021 у справі №756/8425/17; постанова Верховного Суду від 12.02.2020 (справа №489/6249/17),

Слідчий отримавши дозвіл від володільця житла в усній формі провів огляд його житла.

Огляд житла чи іншого володіння особи може бути проведено за добровільною згодою особи, яка ним володіє, за умови, що були наявні процесуальні гарантії, які захищали здатність особи висловлювати свою справжню думку при наданні такої згоди (п. 2.1.7 Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду щодо недопустимості доказів, отриманих внаслідок істотного порушення прав та свобод людини Рішення, внесені до ЄДРСР за період з 2018 року по жовтень 2020 року).

Слідчий провів огляд місця події на території домоволодіння без отримання згоди управляючої компанії.

Виклик поліції та повідомлення інших осіб про вчинення злочину на території домоволодіння особи свідчить про добровільну згоду на проникнення до домоволодіння та виключає визнання отриманих доказів недопустимими з підстави відсутності такої згоди (п. 2.1.8 Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду щодо недопустимості доказів, отриманих внаслідок істотного порушення прав та свобод людини Рішення, внесені до ЄДРСР за період з 2018 року по жовтень 2020 року).

Слідчий провів огляд прибудинкової садиби, яка належить двом особам, отримавши дозвіл лише від однієї особи.

Проведення огляду частини житла, що перебуває у наймі, за згодою його власника, але за відсутності згоди користувача, є безумовним порушенням права цієї особи на недоторканість житла, що має наслідком недопустимість доказів, здобутих під час цієї слідчої дії (п. 2.1.9 Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду щодо недопустимості доказів, отриманих внаслідок істотного порушення прав та свобод людини Рішення, внесені до ЄДРСР за період з 2018 року по жовтень 2020 року).

Слідчий провів огляд персональної шафи особи, отримавши дозвіл від керівника підприємства, де працює ця особа.

Недотримання приписів статей 233, 237 КПК при огляді персональної шафи для одягу, обладнаної особистим замком, яка передана роботодавцем у користування працівника, зумовлює недопустимість доказів, отриманих під час огляду, оскільки така шафа відповідає критеріям іншого володіння особи, яке не пов'язується законом з наявністю у цієї особи права власності на таке володіння (п. 2.1.12 Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду щодо недопустимості доказів, отриманих внаслідок істотного порушення прав та свобод людини Рішення, внесені до ЄДРСР за період з 2018 року по жовтень 2020 року).

Слідчий провів огляд місця події за місцем розташування правоохоронного органу.

Проведення огляду місця злочину не за місцем, де відбулась подія злочину, а в іншому місці (місце розташування правоохоронного органу) є підставою для визнання даних протоколу зазначеної слідчої дії та інших доказів, отриманих за її результатами, недопустимими (2.1.2. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду щодо визнання доказів недопустимими Рішення, внесені до ЄДРСР за період з 2018 року по червень 2021 року).